

Dnr KS 2021/0471

Remissvar Klimatanpassningsplan för Danderyds kommun 2022-2031

Härmed överlämnas Miljöpartiets förslag och synpunkter avseende granskningsförslaget.

Klimatanpassningsplanen är ett synnerligen viktigt dokument. Remissförslaget med huvuddokument och bilagorna är ambitiösa och till synes väl genomarbetat. Miljöpartiet lämnar en del synpunkter och förslag enligt nedan. Ny kunskap kommer naturligtvis att erhållas framöver och dokumentet behöver hållas levande med återkommande revideringar och kompletteringar.

De främsta effekterna till följd av klimatpåverkan är varmare årsmedeltemperatur med ökad nederbörd och stigande vattennivåer, stormar och värmeböljor är redan ett faktum som resultat av den klimatpåverkan mänsklig verksamhet har åstadkommit.

De mest akuta effekterna lokalt torde vara ökad temperatur och ökad nederbörd. Värmeböljorna påverkar såväl människor som djur och natur. Träd och växtlighet har en dämpande effekt på höga temperatur medan byggnation och hårdgjorda ytor har motsatt effekt. **Det är av stor vikt att behålla så mycket som möjligt av vegetationen.** Tyvärr är trenden den motsatta, alltmer ytor bebyggs och blir hårdgjort, träd sågas ner på såväl privat som offentlig mark. Det gröna behöver ett ökat skydd.

Nederbörden, mest som regn, blir intensivare och mer frekvent. Även här får den ökade hårdgörningen av mark förödande effekter i form av översvämningar och spridning av föroreningar. Naturliga öppna vattendrag har kulverterats och därmed skapat trånga passager som lätt blir igensatta och ökar översvämningssproblematiken. **Kulvertar behöver öppnas upp och fler våtmarker behöver skapas för att på ett naturligt sätt rena dagvatten och hejda stora vattenmassor.**

En av de mest uppenbara riskerna är byggnader på mark som direkt hotas av översvämning vid stor nederbörd men även indirekt genom att marken blir vattensjuk utan att översvämmas. **En gradering av grundförhållanden utifrån hur stor risken är för problem med ökad nederbörd kopplat till vilken typ av byggnadskonstruktion** som är lämplig respektive olämplig på platsen, tex huset höjd (tyngd), källare etc kan vara lämpligt. Graderingen blir sedan underlag till bedömning av bygglov. Remissförslaget tar naturligtvis upp problematiken med byggnader på utsatt mark men kan bli mer konkret och bedömas på samma sätt som görs med förorenad mark.

Bilagorna innehåller en omfattande genomgång av konsekvenser och åtgärdsförslag avseende människors hälsa, infrastruktur och bebyggelse. **Naturens "hälsa" är däremot inte lika väl belyst.** Klimatförändringarna påverkar växtligheten med tidigare bladsättning och blomning. Detta i sin tur ökar risken för frostsador samt fåglars och insekters överlevnad när tidscykeln ändras. Ökad risk för skadeangrepp och invasiva arter är andra hot som redan finns med i planen.

Idrottsplatser finns med som objekt i bilagorna men inte lekplatser. Dessa ligger ofta, liksom idrottsplatser, där det är olämpligt med hus pga osäkra markförhållande vilket i sin tur beror på att det är låglänt terräng och ofta gammal sjö- eller havsbotten. **Barns utevistelse främjar hälsan och därför är lekplatserna betydelsefulla.** En kartläggning över vilka lekplatser som är respektive inte

är översvämningshotande samt oskyddade för solbestrålning är lämpligt som underlag för att se var ytterligare lekplatser bör tillföras och kompletteringar med skuggande träd behöver göras.

Långa torrperioder med höga temperaturer ökar brandrisken vilket finns beaktat i planen.

Eldningsförbud under sommarhalvåret är nödvändigt. Beslut om eldningsförbud kan vara på gång redan för hela året men om så inte blir fallet bör det tillföras i bilaga 3.

Kompletteringsförslag

Huvuddokumentet

Avsnitt 1.4, Arbetsätt/uppföljning sid 13:

Åtgärderna i bilaga 3 är bara förslag till nämnderna, därför är uppföljning och avrapportering inte bara till kommunstyrelsen utan även till nämnderna viktigt (gör tillägg i texten). Aktualisering bör ske oftare än en gång per mandatperiod eftersom klimatförändringarna accelererar; minst två gånger per mandatperiod.

Avsnitt 3.1 Ökad temperatur sid 24, lägg till före stycket om vintertid och isar:

”Även ekosystemet påverkas negativt med ökad risk för invasiva arter, trädangrepp och förlust av biologisk mångfald.”

Avsnitt 4.2.1 Ökad temperatur sid 28, lägg till punktsats:

”Bevaka förändringar i ekosystemet och vidta åtgärder vid behov.”

Avsnitt 4.2.2 Ökad nederbörd sid 29, lägg till punktsats:

”Öppna upp kulverterade vattendrag där så är möjligt samt anlägga fler våtmarker för att hantera skyfall.”

Avsnitt 4.2.5 Svårgenomförbara åtgärder, sid 30:

Varför är det svårgenomförbart att plantera träd? Det torde vara enkelt och finnas med som åtgärd i bilaga 3, Handlingsplan. Speciellt viktigt är att det finns skuggande träd där barn och ungdomar uppehåller sig t ex lekplatser och skolgårdar.

Bilaga 2 Konsekvenslista

Rubrikerna sid 1:

Konsekvens-id samt redundans behöver förklaras antingen i rubriken eller bilaga 1 ordlistan.

Radrubrik Spill- och dagvattensystem:

Risk för igensatta kulvertar bör finnas med som konsekvens

Radrubrik ”Naturmiljö landecosystem” bör ändras till ”Naturmiljö ekosystem” eftersom även vattenmiljöer finns med bland hot och påverkan.

Risken för fallande träd över stigar och vägar bör tillföras på lämpliga ställen. Likaså översvämmade lekplatser

Klimatförändringarnas negativa påverkar på växtligheten med tex tidigare bladsättning och blomning och ökad risk för frostsador samt fåglars och insekters mattillgång kan även nämnas som konsekvenser för ekosystem.

Bilaga 3 Handlingsplanen

Till radrubriken ”Spill- och dagvattensystem” bör tilläggas åtgärd om att öppna upp kulverterade vattendrag där så är möjligt för samt anlägga fler våtmarker för att hantera skyfall.

Till radrubrik om bebyggd miljö bör tilläggas åtgärd om att plantera träd för människors hälsa.

Likaså bör tillföras en åtgärd om kartläggning över vilka lekplatser som är respektive inte är översvämningshotande samt oskyddade för solbestralning vilket behövs som underlag för att se var ytterligare lekplatser bör tillföras och kompletteringar med skuggande träd behöver göras. Även skolgårdar bör kartläggas om behov av skuggande träd.

I bilaga 2 finns radrubriken ”Naturmiljö (land)ekosystem” men inte i bilaga 3. Påverkan på ekosystemen är så pass betydande att det bör finnas som egen radrubrik även i bilaga 3. Åtgärderna ÅN51 och ÅN52 hör lämpligen hemma här.

Ytterligare ny åtgärd under naturmiljö är att bevaka förändringar i ekosystemet och vidta åtgärder vid behov.

Om beslut inte är taget om eldningsförbud bör det tillföras åtgärd om eldningsförbud under sommarhalvåret.

Slutord

En klimatanpassningsplan ska förvisso tydliggöra vad som ska göras och vem som ska göra det som krävs för att hantera konsekvenserna av klimatförändringarna. Men lika viktigt är att vi anpassar oss dvs minskar de mänskliga aktiviteter som är skadliga för klimatet. Miljö- och klimatprogrammet innehåller ett antal förslag till åtgärder som nämnder och styrelser kan besluta om. Men det är bara förslag och så länge vi inte vet vilken totaleffekt det har så går det inte att se hur mycket som återstår att göra utifrån kommunens möjliga utsläppsutrymme. **Därför är det så viktigt att kommunen upprättar en koldioxidbudget.**

Danderyd 2022-03-31
Miljöpartiet de gröna i Danderyd
genom Kjell Rosén